તમામ કલા સ્વરૂપોનું એકીકરણ

આપણે બધા જાણીએ છીએ કે આપણે પુસ્તકના અંતિમ ભાગમાં આવી ગયા છીએ. આપણે ચારેય કલા સ્વરૂપોના વિવિધ પાસાંઓ વિશે શીખ્યા છીએ. હવે તે બધાને સાથે મળીને ઉપયોગ કરવાનો સમય આવી ગયો છે. ચાલો આપણે શીખીએ કે આપણે તે બધાને એક જ પ્રવૃત્તિમાં કેવી રીતે ભેગા કરી શકીએ.

સૌ પ્રથમ, ચાલો એક વાર્તા રાખીએ, પછી આપણે તે ભાગો શોધી કાઢીશું જ્યાં આપણે એક વિશિષ્ટ કલા સ્વરૂપના તત્વોનો ઉપયોગ કરી શકીએ છીએ.

મજા આવે છે? શું તમને ખ્યાલ છે કે આ નાનકડી વાર્તામાં બધાં જ કળાઓ એક સાથે વણાયેલાં છે? ચાલો ઓળખીએ?

સીલ - તમે આ પુસ્તકના પ્રકરણમાં દ્રશ્ય કલાઓની પ્રવૃત્તિ તરીકે કર્યું છે.

સ્થાનિક અને પ્રાદેશિક ગીતો અને નૃત્ય—તમે સંગીત અને નૃત્યના સમયગાળામાં ઘણું શીખ્યા છો.

તમે આનંદના બધા સંવાદો અને અભિવ્યક્તિઓ શીખી ગયા છો, રંગમંચ ની પ્રવૃત્તિઓમાં ભય અને આશ્ચર્ય અને હવે તમે તેમને કેવી રીતે બનાવવું તે પણ જાણો છો.

0680CH21

વાર્તાનું ઉદાહરણ

બે મિત્રો જંગલના બહારના ભાગે રમતા હતા અને તેમને એક ગુપ્ત કોડ સાથે એક રહસ્યમય સીલ મળી. તેઓ ગુપ્ત કોડને ઉકેલવા માટે એક એડવેન્ચર પર ગયા. પરંતુ તેઓ કંઈપણ શોધી n શક્યા હતા અને સમજાયું કે તેઓ તો જંગલમાં ખોવાઈ ગયા છે. તેઓ હાર માનવા માટે લગભગ તૈયાર જ હતા. તે જ ક્ષણે તેમાંથી એકે કેટલાક સ્વદેશી લોકોને તેમના ભગવાનની સામે નૃત્ય કરતા જોયા. બાળકો પકડાઈ ગયા! તે લોકો બંનેને પોતાના ગામ લઈ ગયા. બાળકો ખૂબ જ ડરી ગયા હતા અને નાસી છૂટવાની યોજના બનાવી હતી. તેઓ નીકળવાની તૈયારીમાં જ હતા ત્યાં જ તેમણે જોયું કે ગામની તમામ ઝૂંપડીઓની ડિઝાઇન સીલ જેવી જ છે. તેઓએ તે લોકોને તેમની સીલ બતાવી અને કોઈક રીતે તેમને સમજાવ્યું કે તેઓને જંગલમાંથી સીલ મળી છે અને તે પણ ખોવાઈ ગઈ છે. તેમની પવિત્ર સીલ જોયા બાદ જંગલના તમામ ગ્રામજનો તેમની સાથે મિત્રતા કરવા માટે રોમાંચિત થઈ ગયા હતા. તેઓએ તેમને આસપાસ બધું બતાવ્યું અને કહ્યું કે તેઓ પૃથ્વીને તેમના ભગવાન તરીકે પૂજે છે.

© NCERT not to be republished

શું તમે જાણો છો

પંચ (પાંચ) તત્ત્વ અથવા પંચભૂત એ પાંચ મૂળભૂત તત્ત્વો છે. આ છે: પૃથ્વી, જળ, અગ્નિ, વાયુ અને આકાશ..

હવે તમને ખ્યાલ છે કે વાર્તા બનાવવા માટે આપણે તે બધાને કેટલી સુંદર રીતે જોડી શકીએ છીએ. ઠીક છે, આગળ વધો અને તમારું પોતાનું બનાવો.

સૂચવેલ થીમ 'પૃથ્વી અને પાણી' છે પંચ સિધ્ધાંત - પ્રકૃતિના પાંચ તત્વો.

વ્યક્તિગત પ્રવૃત્તિ

ચાલો આપણે બે તત્ત્વો વિશે ચર્ચા કરીએ - પૃથ્વી અને પાણી.

સૌપ્રથમ, વિવિધ કલા સ્વરૂપો દ્વારા પ્રદર્શિત કરી શકીએ તેવા ક્ષેત્રો, સમસ્યાના ક્ષેત્રો અથવા મુદ્દાઓને ઓળખો. ઉદાહરણ તરીકે, જો આપણે માટીનું પ્રદૂષણ પસંદ કરીએ તો આપણે ફોટોગ્રાફીનું અભિયાન ચલાવી શકીએ છીએ અથવા કેટલાક પોસ્ટરો (દ્રશ્ય કલાઓ) બનાવી શકીએ છીએ. આપણે મોટિવેશનલ શબ્દોવાળું ગીત પણ લખી શકીએ છીએ અને તેને ઊર્જાસભર ધૂન (સંગીત) માં પણ કંપોઝ કરી શકીએ છીએ અથવા આ ચોક્કસ ગીત (નૃત્ય)માં ડાન્સ સ્ટેપ્સની પ્રેક્ટિસ પણ કરી શકીએ છીએ અને એક નાનું સ્કિટ, ડ્રામા અથવા શેરી નાટક પણ બનાવી શકીએ છીએ અને કલાના ઉપરોક્ત તમામ તત્ત્વોને સમાવી શકીએ છીએ..

તમારા વિચારો, લાગણીઓ અને પૃથ્વી અને પાણીને લગતી ચિંતાઓ વ્યક્ત કરવા માટે એક પ્રોજેક્ટ વિકસાવવા માટે સંગીત, રંગભૂમિ, નૃત્ય અને દ્રશ્ય કલાના તમારા જ્ઞાન અને કુશળતાનો ઉપયોગ કરો.

જ્યારે પણ તમે પ્રકૃતિના પાંચ તત્વો સાથે કલાના સ્વરૂપને જોડવાની કોઇ અલગ રીત વિશે વિચારો છો ત્યારે તમે આ પ્રવૃત્તિ કરવાનું ચાલુ રાખી શકો છો. જેમ જેમ તમે આ જોડાણો વિશે વિચારવાનું ચાલુ રાખશો, તેમ તેમ અમે મનોરંજક પ્રવૃત્તિમાં જૂથોમાં કામ કરવાનું શરૂ કરીશું જે એક રમત તરીકે રમી શકાય છે.

તત્વ	રંગમંચના તત્ત્વો (લાગણીઓ, ક્રિયાઓ, શબ્દો)	સંગીતના તત્ત્વો (ધ્વનિઓ, લય, લાગણીઓ, શબ્દો)	નૃત્યના તત્ત્વો (લય, હલનચલન, અભિવ્યક્તિઓ)	દ્રશ્ય કલાના ઘટકો (લીટીઓ, આકારો, રંગો, પોત)
પૃથ્વી અને પાણી				

© NCERT not to be republished

યાદ રાખો કે તમે જે રીતે તત્વોને કનેક્ટ કરો છો તે તમારા મિત્રો તત્વોને કેવી રીતે જોડે છે તેનાથી અલગ હોઈ શકે છે. તમારા વિચારો અનુસાર આ કોષ્ટક ભરો. જો તમને લખવા અથવા દોરવા માટે વધુ જગ્યાની જરૂર હોય તો તમે તમારી નોટબુક અથવા કાગળની એક અલગ શીટનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

જૂથ પ્રવૃત્તિ અથવા દલીય કાર્ય

તમે વ્યક્તિગત પ્રવૃત્તિની જેમ જ પૃથ્વી અને પાણીથી સંબંધિત કોઈ વિષય અથવા કોઈ મુદ્દો અથવા સમસ્યા ક્ષેત્ર પસંદ કરશો. તમારા યુવા દિમાગ માટે અહીં કેટલાક વિચારપ્રેરક વિચારો છે. શું તમે જમીનની ગુણવત્તા, અથવા તમારા વિસ્તારમાં પીવાના પાણીના સ્રોત અથવા તમારી આસપાસના કુદરતી સંસાધનો વિશે વિચાર્યું છે? શું તમે કોઈ તળાવ, તળાવ અથવા નદી અને તેની ઇકોસિસ્ટમ, તમે જુઓ છો તે ટેકરીઓની શ્રેણી, તમે તાજેતરમાં જે ધોધની મુલાકાત લીધી હતી તેની સુંદરતાનું વર્ણન કરી શકો છો?

શું તમે પાણી વિનાના એક દિવસની કલ્પના કરી શકો છો અથવા તમે ખૂબ જ ગંદી અને પ્રદૂષિત જમીનમાં રહેવાની કલ્પના કરી શકો છો? ઠીક છે, આપણે હંમેશાં કલા દ્વારા કેટલાક હકારાત્મક ફેરફારો કરવાનો પ્રયાસ કરી શકીએ છીએ અને કરી શકીએ છીએ કારણ કે કલા માત્ર વિકસિત કરવાની કુશળતા જ નથી, પરંતુ સામાજિક પરિવર્તન અને સુધારણા કરવાની સંભાવના પણ ધરાવે છે. કલાનું જ્ઞાન આપણામાં દરેક વસ્તુ વિશે સંવેદનશીલતા અને જાગૃતિ લાવે છે કારણ કે આપણે આપણી આસપાસની નાની વસ્તુઓ, સુંદરતા અને પરિવર્તનોની કદર કરવાનું શરૂ કરીએ છીએ.

હવે, શું તમે મગજવલોણાની કેટલીક કસરતો માટે તૈયાર છો?

સૂચનાઓ

1. ચિટ્ઠીના પાંચ સેટ બનાવો. દરેક સમૂહમાં તે ચિટ્ઠીમાં લખાયેલી કોઈ વિશિષ્ટ આર્ટ ફોર્મ સાથે સંકળાયેલી પ્રવૃત્તિઓ હોય છે. (પ્રવૃત્તિઓ લખવા માટે નીચેની યાદીનો ઉપયોગ કરો.)
2. વર્ગ બે કે ત્રણ જૂથોમાં વિભાજિત કરો, દરેક જૂથમાં લગભગ 10-12 સભ્યો રાખવા માટે. દરેક જૂથ તેમના કાર્યક્ષેત્ર તરીકે 'પૃથ્વી' અથવા 'જળ'માંથી કોઈ એકને પસંદ કરે છે.
3. દરેક જૂથનો એક પ્રતિનિધિ દરેક સમૂહમાંથી એક ચીટ પસંદ કરે છે. તેથી દરેક જૂથમાં હવે રંગમંચ , સંગીત, દ્રશ્ય કલાઓ અને નૃત્યની એક-એક પ્રવૃત્તિ છે. મૂલ્યો' હેઠળની ચિટ્ઠી નો ઉપયોગ તમામ આર્ટફોર્મ્સને એક સાથે લાવવા માટે થીમ તરીકે કરી શકાય છે.
4. હવે, તમારા જૂથ સાથે બેસો અને એક સંકલિત પ્રોજેક્ટ વિકસાવો જેમાં તમામ કલા સ્વરૂપો શામેલ હોય. તમારું પોતાનું ઉત્પાદન બનાવો અને તેને વર્ગમાં પ્રસ્તુત કરો.

not to be republished © NCERT

પ્રવૃત્તિ

નાટ્ય	સંગીત	દ્રશ્ય કળા	નૃત્ય	કિંમત
માસ્ક બનાવવું	ગીતલેખન અને કંપોઝીંગ	તત્વોની સાથે જ આર્ટવર્ક બનાવો - કાદવ અને માટી અથવા પાણીના રંગો	માત્ર ફૂટવર્ક અને અભિવ્યક્તિનો જ ઉપયોગ કરો	ટકાઉપણું
કઠપૂતળી (પપેટ) શો	તમારી આસપાસ સામગ્રી સાથે અવાજ બનાવો	કુદરતી રંગો વાપરો	પૃથ્વી અને પાણીથી સંબંધિત લોક નૃત્ય શોધો	સાંસ્કૃતિક સંવેદનશીલતા
કોસ્ચ્યુમ ડિઝાઇન અને મેક-અપ	તત્વથી સંબંધિત લાગણી બનાવવા માટે કોઈપણ સાધનનો ઉપયોગ કરો	કલા બનાવવા માટે વસ્તુ સંબંધિત સપાટી અથવા સામગ્રીનો ઉપયોગ કરો	માત્ર હાથની ચેષ્ટાઓ જ વાપરો	નિઃસ્વાર્થ કાર્ય
પાત્રો અને વાર્તાલાપ સાથે સ્ક્રિપ્ટ લખો	તમે જેના વિશે શીખ્યા છો તે પ્રખ્યાત સંગીતકાર દ્વારા ગવાયેલું ગીત શોધો	બાટલીઓ અથવા પાઇપો જેવા તત્વોથી સંબંધિત અપસાઇકલ (ફરીથી ઉપયોગ) કાઢી નાંખેલ સામગ્રી	ગીત અથવા સંગીત સાથે નૃત્ય કમ્પોઝ કરો	સ્વચ્છતા

© NCERT not to be republished